

EDUCAȚIA COREGRAFICĂ ÎNTRE ACTUALITATE ȘI MODERNITATE

*Svetlana Talpă, lector,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

CHOREOGRAPHIC EDUCATION BETWEEN ACTUALITY AND MODERNITY

*Svetlana Talpă, lecturer,
„Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau,
ORCID:0000-0001-5829-736X
talpa.svetlana@upsc.md*

CZU: 37:793.3

DOI: 10.46727/c.v2.24-25-03-2023.p231-230

Abstract. In this article we proposed the study of choreographic education between actuality and modernity. The spirit of innovation is essential in the authentic learning of choreographic education in accordance with the demands of the modern world and boils down to the development of creative imagination. Creativity is a result and, equally, a potentiality of the entire human personality manifested in specific forms. Since ancient times, researchers have been concerned with the discovery of new stages of development that would order knowledge and ensure a sustainable development of the community. Ensuring the choreographic education process with a current and thorough scientific and methodological support leads to increasing the efficiency, relevance and quality of the educational process. Art is a human activity that aims to produce aesthetic values and that uses specific means of expression. Choreographic art, by its synthetic character, exerts a strong psychological and educational influence on those involved in the choreographic activity, as well as on those who receive this activity. Thus, the question of the research problem arises: can we rethink and innovate learning, creating a culture of innovation, which would influence the process of improving and relaunching choreographic education on other qualitatively new, modern tracks of education?

Keywords: education, choreography, dance/choreography teacher, creativity, modernity

În prezent, economia bazată pe cunoaștere necesită o producție din ce în ce mai bogată de idei pentru soluționarea multiplelor probleme. Astfel, în secolul XXI provocările în educație ne pun în situația de a forma tinerii pentru a deveni creativi și întreprinzători. Într-un mod direct, acest aspect este esențial pentru pregătirea profesorilor de dans/coregrafie.

Actualitatea problemei de stimulare a imaginației creatoare a preocupat gândirea multor cercetători din cele mai vechi timpuri. Thomas Friedman și Michael Mandelbaum menționează în cartea *Așa am fost* că „lumea se va diviza din ce în ce mai mult între țările care stimulează imaginația creativă, care încurajează și dezvoltă imaginația și resursele suplimentare ale populației lor și cele care nu o stimulează deloc, care suprimă sau pur și simplu nu reușesc să dezvolte capacitatea creativă a oamenilor/individului și abilitatea lor de a produce noi idei, de a iniția noi industrii și de a-și alimenta resursele suplimentare...” [2, p.22].

Conform Dicționarului explicativ, *creativitatea* este însușirea de a fi creator, este o putere creatoare [4]. De regulă, ea produce obiecte și idei originale și cuprinde trei elemente de bază: *persoana creativă*, *produsul creativ* și *procesul creativ*. Termenul de creare este de origine latină, care înseamnă a zămisli, a făuri, a crea, a naște; iar termenul *creativitate* ține de proces.

Pentru prima dată, termenul *creativitate* a fost introdus în anul 1937 de către psihologul american G.W. Allport, care definea noțiunea ca un ansamblu de trăsături umane reprezentate de inteligență, atitudini și temperament specifice actului creator, acesta din urmă fiind prezent

la toți oamenii și având posibilitatea de a fi dezvoltat și actualizat [10]. Creativitatea este o rezultată și, în egală măsură, o potențialitate a întregii personalități umane manifestată sub forme specifice: *creativitate artistică, științifică, tehnică* etc. Toate aceste forme prezintă trăsături comune ce au condus la elaborarea unei diversități de definiții ale creativității în general.

Pe tot parcursul evolutiv al societății, cercetătorii erau preocupați de descoperirea noilor etape de dezvoltare durabilă a comunității. *Creativitatea* și inovarea se încadrează plenar în aceste cercetări, unde școlii îi revine sarcina de a dezvolta la elevi/indivizi *creativitatea*, astfel încât ei să fie capabili să contribuie la progresul societății prin inovații. Astfel, sunt cercetate modalitățile de dezvoltare a *creativității* la diferite vârste și de diferite tipuri.

Cunoașterea mișcărilor semnificative în practica educațional-coregrafică a secolului XXI, identificarea noilor teorii și idei urmăresc să aducă o stare de echilibru într-o societate ce se află într-o permanentă transformare, fiind esențială persoanelor care doresc optimizarea procesului și creșterea calității învățării. Asigurarea procesului de educație coregrafică cu un suport științific și metodologic actual și temeinic duce la sporirea eficienței, relevanței și a calității procesului educațional. Progresele în domeniul cercetării despre învățare, cu accent pe capacitatea de a crea experiențe de învățare autentică; a ține cont de caracteristicile sociale, cognitive și emoționale ale tinerilor, „conectarea educației și a procesului de învățare din școală la realitățile sociale, economice, politice și culturale ale lumii contemporane” [1, p. 7-9] sunt adevărurile promovate pentru redefinirea conceptului de învățare.

Prezentul studiu este focusat pe examinarea procesului de dezvoltare a *creativității* la studenți, viitori profesori de dans/coregrafie. Cercetătorii în domeniu (P. Brinson ș.a.) au identificat șase elemente primordiale care ar contribui la dezvoltarea studenților în domeniul educațional, iar în cazul nostru - în domeniul educațional-coregrafic: *aspectul artistic-estetic, aspectul cultural, aspectul socio-personal, aspectul dezvoltării fizice, aspectul dezvoltării studiilor teoretice, aspectul pre-profesional*.

Această cercetare promovează ideea că originalitatea coregrafiei, ca disciplină, rezidă în dezvoltarea studentului din perspectiva celor trei dimensiuni: *emoțională, fizică și cognitivă*. Predarea coregrafiei oferă studentului posibilitatea de a-și concepe corpul ca mijloc de exprimare a ideilor în plan multidimensional [7].

Se știe că *educația coregrafică* este una din componentele principale ale educației estetice, ce contribuie într-o mare măsură la crearea premiselor necesare dezvoltării ritmului, auzului muzical, memoriei, emoțiilor și sentimentelor estetice ale individului. Totuși, dezvoltarea imaginației creative și a gândirii generatoare de idei artistic-coregrafice reprezintă scopul esențial în formarea specialiștilor în domeniul coregrafiei.

Orizontul artistic al indivizilor se dezvoltă mult prin dezvoltarea conținutului de idei și a formelor de expresie artistică a compozițiilor coregrafice vizionate și re-vizionate, ceea ce duce la dobândirea unor priceperi și deprinderi ce stau la baza gustului estetic. „Dansurile, jocurile cu cântec și jocurile muzicale, prin conținutul lor pozitiv de idei exprimate într-o formă emoționantă, convingătoare, influențează trăsăturile de caracter și de voință, în curs de formare, ale indivizilor/copiilor. Aceștia învață să fie buni, harnici, generoși, neînfricați, aspecte ilustrate cel mai adesea în conținutul dansurilor și în jocurile pe care le execută; învață să-și iubească familia, ținutul natal, poporul și patria, natura înconjurătoare. Astfel, se formează priceperi și deprinderi coregrafice elementare” [6].

„Totodată, abordarea curriculară a *educației coregrafice* se axează pe unitatea demersului psihocentrist (centrare pe elev) și sociocentrist (axare pe valori sociale, culturale, în speță artistice/ coregrafice). În acest context, este de menționat că arta coregrafică, prin caracterul său sintetic, exercită o puternică influență psihologică și educativă asupra celor implicați în

activitatea coregrafică, precum și asupra celor care recepționează această activitate (spectatorii). În general, valențele dansului permit utilizarea legităților generale de dezvoltare a naturii, a societății și a personalității în corespundere cu categoria frumosului – cea mai înaltă valoare estetică. *Educația coregrafică* este educația pentru frumos, ceea ce dezvoltă nu doar gustul estetic, finețea mișcărilor, gândirea creative, dar și poziția personalității în viață [3, p.6].

Astfel, *educația coregrafică*, în capacitatea ei formativă și durabilă, are oportunitatea de a dezvolta la individ imaginația creativă, raportată la cele cinci caracteristici expuse de Tim Brown:

- *empatia* (capacitatea de a imagina lumea din perspective multiple și de a pune oamenii pe primul loc);
- *gândirea integrativă* (capacitatea de a vedea toate aspectele unei probleme și căile de soluționare);
- *optimismul*;
- *experimentalismul* (proces de încercări, eșecuri și remedieri, care analizează problemele și soluțiile în chip original);
- *colaborarea* (mitul geniului creativ și solitar este înlocuit cu realitatea colaboratorului interdisciplinar și entuziast).

Deprinderi ca *ascultarea, observația, asociația, încrederea, optimismul* etc. sunt necesare unei persoane pentru a putea fi empatică. În procesul de învățare-predare-evaluare a dansului sunt esențiale toate aceste deprinderi, ca și multe altele, însă rareori se întâmplă ca ele să fie învățate. De aceea în procesul *educației coregrafice* studenții sunt antrenați în diverse activități creative (de exemplu: *Schimbul ritmului pe același pas de dans, Învie statuia prin dans, Colorează un dans etc.*), ceea ce demonstrează că aceste deprinderi pot fi învățate, având posibilitatea de a deveni creativ pe parcursul vieții, iar în cazul cercetării - pe parcursul procesului *educației coregrafice*, deoarece „toate deprinderile și obiceiurile minții pot fi formate, predate și oferite de un bun mentor” [2, p. 41-42].

Formarea tinerilor specialiști în domeniul coregrafic este un proces complex și continuu pe tot parcursul vieții, unde latura teoretică, deseori neglijată, este într-o corelație concisă cu latura practică. Adeseori profesorii de dans/coregrafie își pun întrebări: *Cum formăm tinerii specialiști pentru a deveni creativi/ generatori de idei, cu o imaginație bogată sau care sunt factorii ce contribuie esențial la dezvoltarea capacității individului de a fi creativ ?*

Răspunsul la această întrebare ne o dau toate domeniile artei. Artă este o activitate a omului care are drept scop producerea unor valori estetice și care folosește mijloace de exprimare cu caracter specific [9]. Fiind expresie a înaltelor valori umane, este simbolică, în parte guvernată de idei, dar ea nu este în întregime aservită simbolismului, fiind întâi de toate eliberare, dezinteres și libertate. În artă realismul și idealismul sunt adevărate amândouă, pentru că arta este întotdeauna realistă și idealistă în același timp și se poate înclina spre oricare dintre ele [5, p. 60].

Putem observa că artele sunt un instrument de realizare a potențialului uman, dat fiind faptul că artele posedă acea putere ce transcende omul în realități nefizice, atribuindu-li-se o semnificație existențială. [7, p.80-91].

Ca răspuns la paradigma învățământului de tip reproductiv, ce discordă cu noile exigențe ale societății informaționale, bazate pe cunoaștere și comunicare, s-a dezvoltat paradigma educației inovatoare, care, dimpotrivă, vizează înzestrarea individului cu competențe funcționale, indispensabile în viață, transformă rolul profesorului în constructor și protector al învățării, are în vedere dezvoltarea societății prin educație etc. Altfel spus, dezvoltarea educației coregrafice în sens inovator trebuie înțeleasă ca un învățământ capabil să anticipeze dezvoltarea

societății, ceea ce impune cu necesitate proiectarea unui nou model de abordare a educației și învățării, care să fie mai mult experiențial și să aibă în vedere resursele strategice ale educației coregrafice, determinante pentru dezvoltarea societății. Or, în societatea cunoașterii ceea ce contează cel mai mult este capacitatea umană de a crea și folosi în mod efectiv cunoștințele pe o bază în continuă schimbare [8].

Creativitatea și inovarea constau în „crearea unei culturi care să stimuleze ideile – pe cele bune și pe cele mai puțin bune. Mai e vorba și să înveți cum să te descurci cu riscurile asociate punerii în practică a acestor idei. Cum îi învățăm pe studenții de dans/coregrafie să colaboreze, să schimbe lucrurile, să inoveze și să se adapteze unei lumi în permanentă mișcare, dezvoltându-le, în același timp, sentimentul că stăpânesc cunoștințele și că au respectul de sine?”

Testul important nu e cât de multe știi, ci cât de bine colaborezi cu ceilalți [Ibidem, p. 308-309]. Spiritul de inovare trebuie să înlocuiască pretutindeni rutina. Totul depinde dacă mentorii, profesorii și părinții înțeleg de ce inovarea este esențială pentru viitor, în ce fel trebuie să difere această generație de studenții din alte generații, care pot fi obstacolele din calea schimbării spre bine, cum putem regândi și inova învățarea, deci cum putem crea o cultură a inovării, care ar influența procesul de îmbunătățire și relansare a educației coregrafice pe piste calitativ noi, moderne ale educației.

BIBLIOGRAFIE

1. ILLERIS, C. (coord.). *Teorii contemporane ale învățării*. București: Trei, 2014. 432 p. \ ISBN: 978-606-719-059-5.
2. WAGNER, TONY *Formarea inovatorilor: cum crești tinerii care vor schimba lumea de mâine*. Trad.: Anca Sevcenco. București: Trei, 2014. 345 p. ISBN 978-606-719-144 -8.
3. APOSTOL, S., GUȚU, Z., Curriculum la discipline și tipuri de activități pentru Școlile de Arte Domeniul Arte Profil Artă coregrafică. Chișinău, 2021. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/5_curriculum_eie_profil_arta_coregrafica.pdf (vizitat 20.02.2023)
4. Dicționar explicativ. Disponibi : <https://dexonline.ro/definitie/creativitate> (vizitat 03.03.2023)
5. DOXAN, A., GRIGOROV, M., *Elemente de sociologie muzicală cu aplicații în opera contemporană. Arta dansului*. Constanta, 2004. Disponibil: https://www.academia.edu/44990202/Estetica_in_Dans (vizitat 10.04.2023)
6. GORPIN, N. Curriculum modular S.07.O.033 Coregrafia, 2019. https://mecc.gov.md/sites/default/files/s.07.o.033_coregrafia.pdf (vizitat 20.02.2023)
7. PERLSHTEIN, T. A Connection of Upper and Lower Spheres: Perceptions and Positions of Observant Dance Teachers towards the Teaching of the Art of Dance to Pupils in Religious-General Education. In: *Dance Now*, 2014, no.26, p.80-91. Disponibil: http://www.cnaa.md/files/theses/2016/25107/talia_perlshtein_abstract.pdf (vizitat 20.02.2023)
8. http://www.prodidactica.md/revista/Revista_99-100 (vizitat 21.02.2023)
9. <https://dexonline.ro/definitie/arta> (vizitat 01.03.2023)
10. <https://innerspacejournal.wordpress.com/2012/02/28/creativitatea-2/> (vizitat 10.04.2023)